

An aerial photograph of a rural landscape, likely in the Lopikerwaard region. The image shows a network of agricultural fields, some of which are colored in shades of green and yellow, indicating different types of crops or land use. A prominent river, the Lopik, winds through the landscape from the bottom left towards the right. The river is dark blue/black. The overall scene is a mix of natural and agricultural elements.

Toekomstvisie gemeente Lopik 2030
Ondernemend in de Lopikerwaard

Rapport
Gemeente Lopik

BMC
november 2010
C. Nauta
G. Barendregt
Projectnummer:
Correspondentienummer: 4AD-0111-43918

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord	3
Hoofdstuk 1	Inleiding	4
Hoofdstuk 2	Proces en werkwijze	6
Hoofdstuk 3	Lopik anno 2010	7
Hoofdstuk 4	Kansen en kwaliteiten	14
Hoofdstuk 5	Missie en ambities	17
Hoofdstuk 6	Ambitie 1: Landelijk gebied versterken en ontsluiten	20
Hoofdstuk 7	Ambitie 2: Levendige linten	23
Hoofdstuk 8	Ambitie 3: Ondernemend Lopik in MKB en ZZP	26
Hoofdstuk 9	Ambitie 4: Vitale schakel in de Lopikerwaard	29
Hoofdstuk 10	Programma en uitvoering	32

Voorwoord

In augustus 2008 is door de gemeente Lopik in samenwerking met de provincie Utrecht een “Kwaliteitsmeting gemeente Lopik” opgesteld. In deze kwaliteitsmeting stond de vraag centraal of de kwaliteit van het gemeentelijk functioneren (het “kunnen”) in overeenstemming was met de lokale ambities (het “willen”). Dit bleek grotendeels het geval te zijn. Desondanks was een aantal verbeterpunten opgenomen. Eén verbeterpunt betrof de wens en noodzaak van het opstellen van een lange termijn visie, een zogenaamde strategische visie voor de gemeente Lopik.

Bij mijn benoeming tot burgemeester van deze mooie gemeente kreeg ik dan ook als opdracht van de gemeenteraad om een dergelijke visie op te stellen. Het uiteindelijke resultaat ligt thans voor u: de Toekomstvisie Lopik 2030. Deze Toekomstvisie beoogt niet een blauwdruk te zijn voor onze gemeente in het jaar 2030. Dergelijke “voorspellingen” laat ik graag over aan anderen. Wel bevat de Toekomstvisie de strategische hoofdlijnen voor discussies en opgaven, alsmede een aantal ambities die de gemeente Lopik richting 2030 wil realiseren.

Tijdens de bijeenkomsten, die voor de opstelling van deze toekomstvisie met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, ambtenaren en bestuurders zijn gehouden, is een veelgehoorde kreet geweest: “we moeten voor 2030 in ieder geval al het goede van 2010 behouden”. Als voorbeelden werden genoemd: het sterke verenigingsleven, de saamhorigheid, de ‘doe maar gewoon’ cultuur, het ondernemerschap, het weidse groene landschap en de dorpse

kleinschaligheid van de negen prachtige kernen met elk hun eigen karakter.

Die variërende karakters van de kernen hebben één belangrijke gemene deler en dat is de unieke geografische ligging. De gemeente Lopik ligt op de grens van stad, land en rivier en vormt daarmee het hart van de Lopikerwaard. Om de kenmerken van het open landschap van het Groene Hart en de schakel tussen stad en land te behouden, zal er door iedereen hard moeten worden gewerkt. Ondernemend als we zijn, willen we natuurlijk graag nog een beetje meer: stilstand leidt immers tot achteruitgang. Maar die vooruitgang mag niet ten koste gaan van de eigen identiteit.

Aan de totstandkoming van deze Toekomstvisie hebben velen buiten de gemeentelijke organisatie een constructieve bijdrage geleverd. Ik wil hen graag hartelijk danken voor hun bijdrage en ik hoop dat zij betrokken blijven – nu gaat het echt beginnen!

Renate Westerlaken-Loos, burgemeester van Lopik

Hoofdstuk 1 Inleiding

De Toekomstvisie Lopik 2030 moet richting geven aan diverse strategische discussies en opgaven. De gemeente Lopik ziet externe ontwikkelingen op zich af komen, die gevolgen hebben voor de doelstellingen van de gemeente. Wat moeten we doen om kansen te pakken en bedreigingen af te wenden? En wat is de rol van de gemeente daarbij?

Deze Toekomstvisie Lopik 2030 betekent voor de gemeente Lopik:

- Oriëntatie op de toekomstige opgaven van de gemeente en de omgeving.
- Reflectie: doen wij de goede dingen en doen wij de dingen goed?
- Het bepalen van de positie en de rol van de gemeente in de omgeving.
- Het creëren van een basis voor beter overheidshandelen.
- Het samen, in interactie met maatschappelijke partners en inwoners, ontwikkelen van een inspirerende en uitdagende visie.

Een deel van deze vragen heeft te maken met de identiteit van de kernen enerzijds en het gemeenschappelijke imago van de gemeente als geheel anderzijds. De gemeente bestaat uit negen kernen met elk hun eigen identiteit, maar ook de gemeente als geheel wil zich onderscheiden en profileren ten opzichte van andere gemeenten. De vraag is hoe, met behoud van de eigen identiteit en bewaking van de leefbaarheid, een gevoel van saamhorigheid ontstaat en/of behouden blijft, dat

zich richt op de gemeente Lopik als geheel. Daarbij gaat het ook om de positie van de gemeente Lopik in regionaal en provinciaal verband.

Met een samenhangend en sterk strategisch document dat de toekomst uitstippelt en specifiek inspeelt op de gemeentelijke kwaliteiten, kan de gemeente Lopik een duidelijke positie innemen. Het interactief ontwikkelen van een strategische visie is een uitgelezen kans om de dialoog met de inwoners aan te gaan en om draagvlak te creëren voor het toekomstig beleid.

Leeswijzer

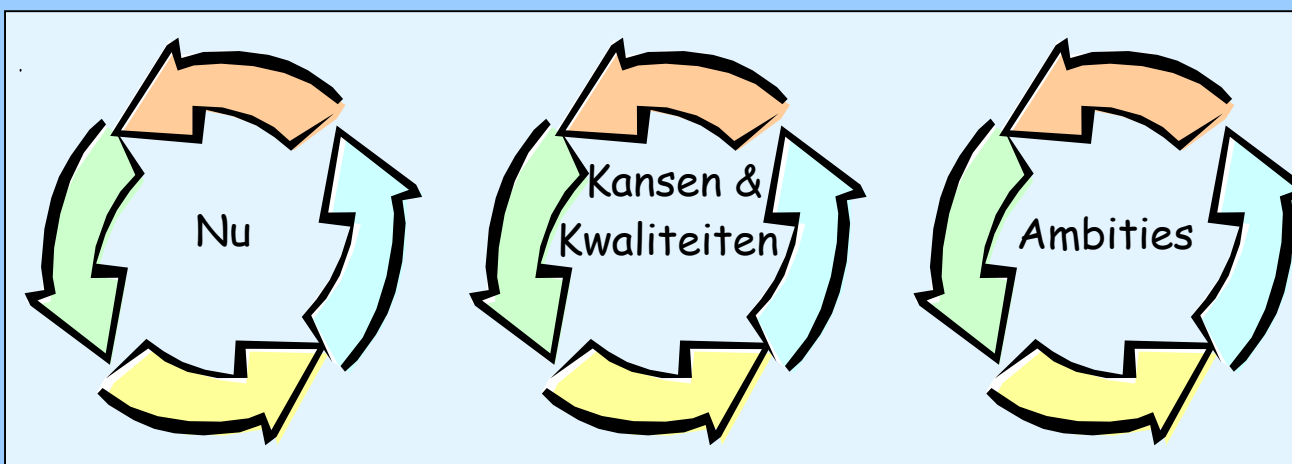
De opbouw van de Toekomstvisie is als volgt. In hoofdstuk twee worden het proces en de gehanteerde werkwijze nader toegelicht. In hoofdstuk drie wordt een beschrijving gegeven van de bestaande situatie, de trends en de ontwikkelingen: Lopik anno 2010. In het vierde hoofdstuk worden de sterke en zwakke punten, alsmede kansen en bedreigingen beschreven, die tijdens de bijeenkomsten door inwoners, maatschappelijke organisaties, ambtenaren en bestuurders zijn aangegeven. Het vijfde hoofdstuk werkt de kansen en kwaliteiten uit in een missie en een aantal ambities. Deze ambities worden in de hoofdstukken zes tot en met negen nader uitgewerkt. Hoofdstuk tien sluit af met enkele noties over het programma en de uitvoering.

Overzichtelijke aanpak in drieën

Nu : foto maken van de bestaande situatie

Kansen : schetsen van mogelijke toekomstbeelden

Ambities: vastleggen van visie

Betrokkenheid voor draagvlak en verrijking

Intern : verankering in eigen organisatie

Bestuur : college en gemeenteraad

Extern : inwoners en maatschappelijk middenveld

Hoofdstuk 2 Proces en werkwijze

Proces

Het uitgangspunt bij het opstellen van de toekomstvisie is steeds geweest dat de visie niet alleen een product is van het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie, maar van en voor de inwoners, maatschappelijke organisaties en anderszins betrokken partijen in de gemeente Lopik. Hun inbreng heeft dan ook zwaar gewogen bij het maken van de keuzes en het formuleren van de ambities (zie bijlage 1).

De toekomstvisie is gefundeerd op bijeenkomsten met bovengenoemde partijen over de huidige situatie, trends en ontwikkelingen en de sterkten en verbeterpunten. Dit is gebeurd aan de hand van een groot aantal thema's. Een visie staat of valt bij de haalbaarheid en uitvoering ervan. Door de visie op te stellen in nauwe samenspraak met de inwoners en het maatschappelijk middenveld is een eerste stap gemaakt.

Deze toekomstvisie is echter geen blauwdruk. Dat is onmogelijk en onwenselijk. Geen enkel onderzoek kan de zekerheid bieden die nodig is om een gedetailleerde blauwdruk te ontwikkelen. De gemeente kan "slechts" met de kennis van nu zich zo goed mogelijk op de toekomst voorbereiden. Daarbij is het wel van belang om een betekenisvol document te maken, een kompas dat kan worden gebruikt bij besluitvorming door gemeenteraad en college en door inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties bij het ontwikkelen van plannen. De visie zal lang niet altijd het concrete antwoord op een vraag bevatten, maar moet wel helpen om dat antwoord te formuleren. Bewust en

beredeneerd afwijken van de visie is ook een optie. Waar het om gaat is, dat de visie betekenisvol is in het handelen van politiek, bestuur en medewerkers van de gemeente.

Werkwijze

De visieontwikkeling start met het verkennen van de bestaande situatie: het DNA van het gebied en de trends en ontwikkelingen. Deze bestaande situatie is gebaseerd op de bijeenkomsten met de betrokken partijen.

Ook is samen met hen een beeld geschetst van de kansen, sterkten, bedreigingen en zwakten. Vooral de kansen en sterkten zijn relevant, omdat deze inzicht geven in de kwaliteiten die de gemeente Lopik heeft. Bedreigingen en zwakten zijn relevant, omdat zij belemmerend kunnen zijn bij het benutten van de kansen en kwaliteiten.

Gedurende het proces is met de betrokken partijen een aantal ambities benoemd, die tezamen de toekomstvisie vormen. Deze ambities, die gedeeltelijk onderling samenhangen, bieden een aantrekkelijk toekomstbeeld.

Hoofdstuk 3 Lopik anno 2010

Dit hoofdstuk geeft een beeld van de gemeente Lopik anno 2010. Dit vertrekpunt is vastgelegd aan de hand van vier domeinen: samenleven, ruimte en economische structuur, overheid en inwoners, imago en positionering in de regio. Per domein zijn de bestaande situatie, trends en ontwikkelingen beschreven.

I. Samenleven

Inwoneraantal en bevolkingssamenstelling

Gelegen tussen Schoonhoven en IJsselstein en ten noorden van de rivier de Lek is de gemeente Lopik met een oppervlakte van 79,40 km² één van de grootste gemeenten van de provincie Utrecht. De gemeente telde op 1 januari 2010 een inwoneraantal van 14.181. Net als buurgemeente IJsselstein heeft Lopik een relatief jonge leeftijdsopbouw in vergelijking met de rest van de provincie.

Statistieken tonen een relatief hoge groene druk aan. Dat wil zeggen dat het aantal personen van 0 tot 20 jaar relatief hoog is ten opzichte van het aantal personen van 20 tot 65 jaar.

Daartegenover staat een relatief lage grijze druk. Dat wil zeggen dat het aantal personen van 65 jaar en ouder relatief laag is ten opzichte van het aantal personen van 20 tot 65 jaar.

Regionale prognose kerncijfers; 2015-2040				
	Totale bevolking	Leeftijd 0 - 20 jaar	Leeftijd 20 - 65 jaar	Leeftijd > 65 jaar
2015	13396	3442	7842	2112
2020	12939	2978	7471	2490
2025	12629	2630	7229	2770
2030	12567	2587	6888	3092
2035	12519	2581	6570	3368
2040	12562	2620	6440	3502

Bron: CBS

Door deze ontwikkelingen zal de opkomende trend van vergrijzing en ontgroening, die in veel andere (kleinere) gemeenten al speelt, in Lopik pas later plaatsvinden.

In het door de gemeente Lopik in 2010 gehouden woningbehoefteonderzoek (zie bijlage 2) wordt voorspeld dat het aantal inwoners daalt met zo'n 9% in 2030. Daarna stijgt het aantal weer licht. Daarbij is er vooral sprake van een zogenaamde verdunning van de huishoudens: eerst neemt het aantal (eenpersoons) huishoudens toe, waarna er stabilisatie optreedt. De gemeente Lopik kent relatief weinig allochtone inwoners.

In de rapportage Quick-scan “Krimp & Groei in de provincie Utrecht”, opgesteld door de Universiteit van Utrecht in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), afdeling Utrecht, blijkt onder meer dat in Lopik zich “enige bevolkingsdaling zal voordoen” en dat de “vergrijzing voor een grotere uitdaging voor de gemeenten zal zorgen” (zie bijlage 3). Uit dit rapport blijkt tevens de verschillen tussen de prognoses van het CBS en de Primos prognoses. De laatstgenoemde prognoses voorspellen enigszins grotere groeipercentages, doordat hierin ook de geplande woningbouw meegenomen wordt. De CBS prognoses zijn voornamelijk gebaseerd op de demografische trends en ontwikkelingen van de afgelopen jaren.

Vrije tijd, recreatie en sport

De gemeente Lopik kent een actief verenigingsleven, vooral op het terrein van sport en spel. Een drietal goed uitgeruste binnensportaccommodaties leent zich voor uiteenlopende activiteiten. Het openluchtzwembad Lobeke is een favoriete trekpleister voor de recreërende Lopiker en inwoners uit buurgemeenten. Salmsteke aan de Lek is 's zomers een favoriet terrein voor strand- en oeverrecreatie. Voor de oudere jeugd wordt het voorzieningenaanbod als beperkt ervaren.

Eén van de uitgesproken kwaliteiten van dit gebied is het waardevolle afwisselende landschap van houtkades, boomgaarden, weiden en lintdorpen met boerderijen. Het herbergt een ruim aanbod aan fiets-, wandel- en kanoroutes, zoals de Cabauwroute, de Ronde van Jaarsveld en de Lopikerwaardroute. De routestructuur biedt relatief weinig rustpunten, waardoor de intrinsieke kwaliteiten van het landschap soms onderbelicht blijven. Een versterking van de

dagvoorzieningen en verblijfsrecreatie kan bijdragen aan de versterking van het toeristisch-recreatief potentieel van de gemeente. Een weloverwogen beleid van de recreatieve activiteiten voorkomt een verdere toenemende druk op het open waardevolle gebied.

Betrokkenheid, identiteit en cultuur

Van oudsher kent de gemeente Lopik hechte en betrokken gemeenschappen, waar een bruisend ondernemerschap wordt gecombineerd met een sterk verantwoordelijkheidsgevoel. De inwoners komen graag samen en zetten zich in voor een sterke sociale structuur, zowel op onderling niveau als in kerkelijk verband en het verenigingsleven. De criminaliteitscijfers zijn over het algemeen laag.

In de gemeente is beperkt sprake van culturele voorzieningen, in die zin dat grote toeristische trekkers ontbreken, waardoor de aantrekkingskracht op dit terrein achterblijft. Daar tegenover staat een goed gevulde evenementenkalender met een grote verscheidenheid aan activiteiten voor jong en oud. Tevens beschikt elke kern over een eigen dorps- of buurthuis of is deze in de planning. Door het actieve verenigingsleven geven inwoners een hoge waardering aan het beschikbare aanbod, dat in grote mate drijft op een grote inzet van vrijwilligers.

Door de veranderingen in de bevolkingssamenstelling is landelijk een trend waarneembaar van een toenemende druk op en een afnemend aanbod aan vrijwilligers voor stichtingen en verenigingen. Het past in het plaatje van een haast voelbare verandering in de manier waarop mensen samenleven: een

zekere kentering van traditionele saamhorigheid naar een toenemende individualisering en mondigheid.

Deze landelijke trend wordt ook in de gemeente Lopik gevoeld, zij het anno 2010 nog in mindere mate. Hier hecht men nog sterk aan de eigen identiteit van de verschillende kernen en de regio zelf en het besef dat het behoud daarvan de nodige (vrijwillige) inzet vergt.

Onderwijs, zorg en volksgezondheid

De gemeente Lopik telt elf basisscholen verspreid over de diverse kernen, waarvan één openbare school. Voor het voortgezet of speciaal onderwijs is men aangewezen op Montfoort, Schoonhoven, IJsselstein, Nieuwegein, Gouda, Rotterdam of Utrecht. Volwasseneneducatie is aanwezig in de vorm van een ROC.

Op het terrein van zorg en volksgezondheid heeft een aantal uitdagingen de nodige aandacht van de gemeente. Hoewel er sprake is van een gemiddeld inkomensniveau en een relatief constant en klein uitkeringsbestand, is een trend waarneembaar van toenemende schuldhulpverlening en inwoners die een beroep doen op de voedselbank. Het alcohol- en drugsgebruik wordt als zorgwekkend ervaren. De uitvoering van de wetgeving op het gebied van sociale zekerheid en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) wordt verzorgd door de gemeente Nieuwegein. Wel heeft de gemeente Lopik een loket voor de Wmo, waar de inwoners met hun vragen over zorg en welzijn in eerste instantie terecht kunnen.

Door de verwachte wijzigingen in de bevolkingssamenstelling (minder mensen en meer ouderen) kunnen de publieke voorzieningen onder druk komen te staan. De (toekomstige) behoefte verandert, waardoor er in de toekomst minder vraag is naar voorzieningen zoals basisscholen en peuterspeelzalen en een grotere vraag naar zorg op maat, ouderenwoningen / verzorgingshuis.

II. Ruimte en economie

Wonen, wijk en buurt

Eén van de kernkwaliteiten van gemeente Lopik is de mooie en rustieke woonomgeving, gelegen in het Groene Hart. Dichtbij grootstedelijke voorzieningen en een goede ontsluiting door de centrale ligging, heeft de gemeente Lopik zijn karakteristieke plattelandsmentaliteit goed weten te behouden.

De gemeente kent een groot aandeel koopwoningen, zo'n 80%. De sociale woningbouw is in eigendom van twee woningcorporaties, die respectievelijk circa 300 en 700 woningen bezitten. De ontwikkelplannen voor nieuwe woningen zijn beperkt: in Cabauw zullen 35 nieuwe woningen worden gerealiseerd, in Uitweg 47. Daarnaast bestaan er uitbreidingsplannen voor Benschop-oost. Voor het overige is er sprake van inbreidingsplannen. Geen leegstand en een beperkte nieuwbouw leidt tot relatief dure starterswoningen. De permanente bewoning op recreatieterreinen komt veelvuldig voor en wordt als problematisch ervaren. Bij de combinatie van wonen en werken in de linten verdient geluidshinder continue aandacht.

Landelijk gezien richt de vraag naar woningen zich op meer vierkante meters per persoon en woningen van het luxere segment in het groene buitengebied. De praktijk anno 2010 in de gemeente Lopik is echter een andere: uit de ontwikkelingen van een uitbreidingsplan in Cabauw en een inbreidingsplan in Benschop is gebleken dat op dit moment de verkoop van luxere woningen moeizaam verloopt in tegenstelling tot de goedkopere woningen.

In de nabije toekomst zal de trend zijn gericht op realisatie van woningen voor specifieke doelgroepen zoals starters en senioren, en nieuwe concepten (woonzorg/generatiewonen). Deze behoefte aan sociale woningbouw en goedkopere koopwoningen blijkt onder meer uit het woningbehoefte-onderzoek 2010. Het herbestemmen van de vrijkomende agrarische bebouwing biedt in dat perspectief veel interessante mogelijkheden voor bijvoorbeeld mantelzorg-wonen. De tendens van onthaasting maakt de gemeente Lopik aantrekkelijk voor de grote groep stedelingen.

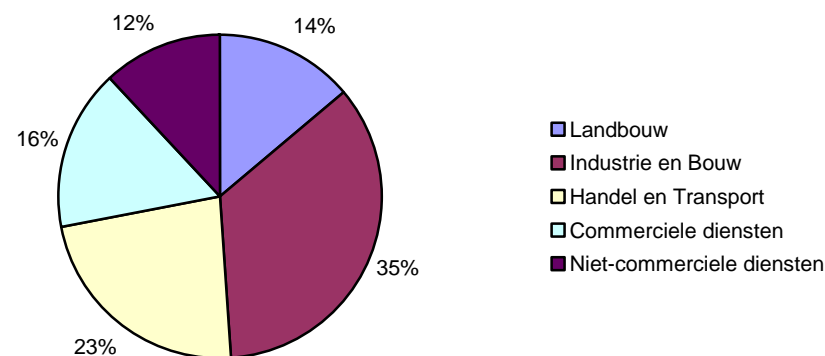
Economie en werken

De gemeente Lopik heeft een gezonde economie. Door de centrale ligging van de gemeente kent Lopik veel midden- en kleinbedrijf (MKB) in de sectoren bouw en transport en is er een groot aandeel ZZP-ers. Er is veel lokale werkgelegenheid en er zijn enkele grote werkgevers. De gemeente heeft een tweetal supermarkten en enige aanvullende detailhandel in de kernen Benschop en Lopik. Voor de grotere winkelcentra is men aangewezen op de buurgemeenten.

Nabij het bedrijventerrein De Copen is in 2007 een windmolenpark met drie windmolens in gebruik genomen. Dit is het eerste windmolenpark in de provincie Utrecht en levert stroom aan 4.300 huishoudens.

In 2009 waren er in de gemeente Lopik 5.105 arbeidsplaatsen en 1.253 bedrijven aanwezig. De sectoren Industrie en Bouw, alsmede Handel en Transport zijn sterk vertegenwoordigd. De dienstensector is dat minder, zoals weergegeven in onderstaande grafiek.

Grafiek: arbeidsplaatsen in gemeente Lopik, 2009

Op het terrein van economie en werken is er een aantal duidelijk waarneembare trends. De landbouwsector staat nog altijd onder druk, met name in landschappelijk kwetsbare landbouwgebieden. Dit resulteert in een toename van agrarische nevenactiviteiten en leegkomende boerderijen.

Tegelijkertijd is het goede ondernemersklimaat van de gemeente kansrijk voor nieuwe kleinschalige bedrijvigheid en een toename van het aantal ZZP-ers, een tendens voortkomend uit de huidige crisis. De detailhandel maakt een verdergaande schaalvergroting en concentratie door. Met internet wordt afstand een relatief begrip: dit biedt nieuwe mogelijkheden ten aanzien van mobiliteit en leefbaarheid (telewerken, telewinkelen, thuiszorg via de computer en dergelijke).

Natuur, milieu en landschap

De gemeente Lopik heeft op dit terrein een sterke troef in handen vanwege het karakteristieke Hollandse landschap met copeverkaveling. De status van “Nationaal Landschap Groene Hart” draagt hier in significante wijze aan bij, evenals het predikaat landbouw kerngebied. Onbetwistbare kwaliteiten zijn de openheid, de diversiteit en de landelijke uitstraling van het landschap die, juist in contrast met de dichte linten, onweerstaanbare aantrekkingskracht uitoefenen op inwoners en recreanten van elders. De Lek met haar uiterwaarden en dijken is een unieke eigenschap van het landschap en herbergt vele onderbelichte kwaliteiten. De aanwezigheid van ruim honderd rijks- en overige monumenten en cultuurhistorische waarden zoals riviereiland de Bol, zijn van wederzijds versterkende invloed op natuur en landschap.

Een duidelijk waarneembare trend is dat er meer aandacht wordt besteed aan de “onderste lagen”: bodem, water en landschap. De verwevenheid en het belang van goede zorg voor deze lagen zijn voor de gemeente Lopik als een laaggelegen gemeente langs een rivier, een natuurlijk gegeven. Landbouw, recreatie, wonen en natuur vragen om ruimte en een goede

afstemming. Dit leidt tot meer integrale en multifunctionele ontwikkeling, zoals natuurbeheer of waterberging door agrariërs tegen een vergoeding.

III. Overheid en inwoners

Rol van de gemeente

Door de vele veranderingen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden in het kader van versterking van de “eerste overheid”, zijn in toenemende mate taken en verantwoordelijkheden neergelegd bij de gemeente. Tegelijkertijd heeft ook in de gemeente Lopik zich de trend doorgezet naar een meer dienstverlenende en faciliterende overheid.

Gemeente – inwoners

Door de veranderende taakopvatting van de lokale overheid is de relatie met de inwoners de afgelopen jaren geïntensiveerd en op onderdelen verbeterd. Een zichtbare indicator hiervan is de registratie van een verminderd aantal klachten en schikkingen en een afname van het aantal bezwaarschriften. Dit laatste is vooral het gevolg van de toegenomen mediation-achtige werkwijze bij de behandeling van bezwaarschriften. Maar de goede relatie tussen overheid en inwoner blijkt ook uit een wederzijds respect. In deze gemeente is nog sprake van een sterke sociale cohesie, dat onder meer tot uitdrukking komt in de goede mantelzorg en vele vrijwilligersactiviteiten. In toenemende mate doet de gemeente een beroep op de betrokkenheid van de inwoner bij de opstelling, uitvoering en evaluatie van beleid. Daarmee komt het geleidelijke veranderingsproces in de relatie

tussen de gemeente Lopik en haar inwoners op een organische manier tot stand, die in harmonie is met de eigenschappen en identiteit van de gemeenschap.

Gemeente – bedrijfsleven

Een andere duidelijk zichtbare kentering is die in de relatie tussen de gemeente en het bedrijfsleven. Bijvoorbeeld op het terrein van regelgeving, waarbij als uitgangspunt het principe geldt: regelgeving dient als middel, niet als doel op zichzelf. Daarnaast gaan ondernemersverenigingen de dialoog aan met het bestuur en omgekeerd en legt het bestuur bedrijfsbezoeken af om met eigen ogen de bedrijvigheid van Lopik te aanschouwen.

Wijk- en buurtbeheer

Wijk- en buurtbeheer is een manier van werken waarbij de gemeente inwoners actief betreft om mee te denken over leefbaarheid in de eigen buurt of wijk. Er vindt samenwerking plaats tussen politie, woningbouwverenigingen en de welzijnsstichting Stichting Samenlevingsopbouw Lopikerwaard. De doelstelling van deze samenwerking is de bevordering van de sociale samenhang en veiligheid, de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en verbetering van het voorzieningenniveau. De klankbordgroepen activeren de kennis en inzet van de wijken en buurten en dragen bij aan het ontwikkelen van burgerinitiatieven en ondersteunen van gemeentelijke projecten.

IV. Imago en positionering

Imago

Een niet onbelangrijk aspect voor ideeën over de toekomstige ontwikkelingen van de gemeente Lopik en de formulering van beleid is het aspect imago, ofwel hoe staat de gemeente Lopik bekend? Uit de in 2008 gehouden kwaliteitsmeting is gebleken dat buurgemeenten de gemeente Lopik zien als een tamelijk traditionele en christelijke gemeenschap met zeer sterke sociale banden in de samenleving.

Tijdens de werkateliers met betrokken partijen zijn als belangrijke typeringen van de gemeente Lopik in willekeurige volgorde genoemd: boeren, alcohol en drugs, dorps, slecht bereikbaar, doeners, vrijbuiters, ondernemers, prachtig gebied, sterke bestuurlijke netwerken, financieel sterk en zondagsrust.

Oudewater en Montfoort zijn qua inwoneraantal ongeveer gelijk, maar kennen een andere, stadsere, mentaliteit, tegenover een plattelandsmentaliteit van de Lopiker. Ook de ruimtelijke structuur is anders. De gemeente Lopik heeft lange uitgestrekte linten, zonder een duidelijke hoofdkern. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld IJsselstein, met een duidelijk centrum met een goed ontwikkeld winkelgebied. Montfoort, IJsselstein en Schoonhoven hebben meer cultuurhistorische stedelijke kenmerken. De gemeente Lopik heeft dat niet. Lopik ligt op een unieke plaats aan de Lek, maar op dit moment wordt deze ligging niet/nauwelijks benut in bijvoorbeeld recreatief opzicht.

Positionering

Tegelijkertijd beschikt de gemeente over een aantal eigenschappen dat mensen uit buurgemeenten aantrekt, zoals:

- recreatie: fietsen, schaatsen, oeverrecreatie in en aan de Lek (onder meer Salmsteke);
- uitgaan en evenementen: onder andere discotheek De Manebrug;
- verenigingen: o.a. polsstok verspringen en kleiduivenschietsvereniging de Snip;
- voorzieningen: zwembad en sportaccommodaties.

Samenwerkingsverbanden

De gemeente Lopik heeft een groot aantal samenwerkingspartners. Het bestuurlijke uitgangspunt voor samenwerking is dat dit meerwaarde moet hebben. Dit betekent dat de gemeente niet (een aantal) vaste samenwerkingspartners heeft gekozen. De inhoud van de samenwerking is leidend en niet de vorm. Zo is op velerlei terreinen gezocht naar de beste partner. In sommige gevallen heeft dit geresulteerd in samenwerking met de direct omliggende gemeenten (bijvoorbeeld basisregistraties met gemeenten Montfoort en Oudewater). In andere gevallen is de samenwerking gevonden met wat verder gelegen partners (bijvoorbeeld uitvoering sociale zekerheid door de gemeente Nieuwegein en automatisering met de gemeente Woerden).

Hoofdstuk 4 Kansen en kwaliteiten

Uit het beeld van de gemeente Lopik anno 2010 is een aantal sterke punten en kansen door de deelnemers aan de werkateliers afgeleid. Ook is een aantal zwakten en bedreigingen voor de toekomst genoemd. Ze vormen het vertrekpunt voor de Toekomstvisie 2030.

Sterke punten

Eén van de absolute kernkwaliteiten van de gemeente Lopik is het waardevolle cultuurhistorisch landschap. Gelegen in het Groene Hart maken de combinatie van de Lek, de fraaie uiterwaarden, de besloten oeverwallen, het open polderland en de kilometerslange lintbebouwing Lopik tot een unieke omgeving. De vele aanwezige fiets-, wandel- en kanoroutes maken het mogelijk om deze schoonheid zelf van dichtbij te zien en te beleven en bieden de regio veel toeristisch-recreatief potentieel.

Tegelijkertijd is de gemeente door de typerende lintbebouwing (één van de karakteristieken waarom Lopik in de regio bekend staat) een aantrekkelijk gebied om te wonen, te werken en te recreëren. Juist de combinatie van de verschillende functies in de “levendige linten” maken het een dynamische en bedrijvige omgeving om te vertoeven. Het is geen toeval dat een groot deel van de woningen in eigen bezit is: Lopik is een veilige gemeente en de leefbaarheid wordt als hoog ervaren.

Het midden- en kleinbedrijf floreert, vooral in de bouwsector. Het is de eigenzinnige ondernemersmentaliteit, niet in de laatste plaats aangemoedigd door het gevoerde beleid dat de ondernemers ruimte geeft om te ondernemen. Deze ondernemers vormen de motor van de sterke lokale economie.

Opmerkelijk is dat in de huidige maatschappij, die steeds individualistischer wordt en waar men meer en meer van elkaar vervreemdt, in de gemeente Lopik nog steeds sprake is van sterke sociale banden, saamhorigheid en solidariteit. De inwoners van de gemeente Lopik vormen een gemeenschap waar burens oog hebben voor elkaar en waar iedereen een beroep kan doen op steun van de gemeenschap. Het is in het florerende verenigingsleven en de in iedere kern aanwezige dorps- en buurthuizen waar men elkaar ontmoet, ontspanning vindt en iets kan betekenen voor een ander. De ruime sportfaciliteiten bieden voor (bijna) ieder wat wils.

Kansen

Door een heldere visie, met daaraan gekoppeld een juiste strategie en uitvoeringsprogramma, kan de gemeente Lopik zich profileren als de groene omgeving voor omliggende steden en vinexwijken. Deze gemeente biedt rust en ruimte voor stedelingen die willen onthaasten, heeft een gevarieerd aanbod aan streekproducten en plattelandswinkels voor liefhebbers van authenticiteit en puurheid, en levert zorg en welzijn op maat voor degenen die dat nodig hebben. Bijvoorbeeld door de ontwikkeling van woonzorgcombinaties.

In dat perspectief biedt het recreatief-toeristisch potentieel vele mogelijkheden om beter dan nu benut te worden. Het unieke waardevolle landschap fungeert daarbij steevast als vertrekpunt door versterking van de recreatieroutes en horecagelegenheden. Een te ontwikkelen afgestemd aanbod van dagvoorzieningen en verblijfsrecreatie trekt een breder en gevarieerder publiek.

Daarnaast kan door herontwikkeling van de voormalige agrarische bebouwing door inwoners en ondernemers waardevol erfgoed worden behouden. Dit hergebruik van het cultureel erfgoed draagt bij aan versterking van de “levendige linten.”

Tot slot bieden in dit verband de MOB-terreinen nieuwe mogelijkheden. Hiervan heeft de gemeente bij het MOB-complex Jaarsveld reeds gebruik gemaakt door aldaar een nieuwe brandweerkazerne en gemeentewerf/milieustraat te vestigen.

Zwakke punten

De sterke punten van de gemeente Lopik, zoals hierboven beschreven, worden - op onderdelen - afgezwakt door een aantal verbeterpunten. Zo wordt het recreatief-toeristische potentieel getemperd door het ontbreken van voldoende rustpunten, uitzichtlocaties en horecagelegenheden. De gemeente Lopik laat daardoor kansen liggen. Ook is de beperkte diversiteit van het aanbod aan sport- en vrijetijdsactiviteiten voor met name de oudere jeugd tot 17 jaar als zwak punt te bestempelen.

Het winkelaanbod wordt over het algemeen als beperkt ervaren. Behalve een tweetal supermarkten beschikt de gemeente Lopik over een beperkt winkelaanbod in de sector non-food. Inwoners zijn voor grotere winkelcentra aangewezen op buurgemeenten. Ook voor grotere kunst- en cultuuractiviteiten dient men uit te wijken naar de regio. De werkgelegenheid in de dienstensector is beperkt.

Het hoge eigen woningbezit, een graadmeter van hoge woontevredenheid, is tegelijkertijd een zwakte voor de gemeente. Inwoners die zijn aangewezen op de sociale huurvoorraad, zoals starters en senioren, kunnen hierdoor moeilijk aan huisvesting komen. Hierdoor bestaat de kans dat een te eenzijdig bewonersprofiel ontstaat.

De diversiteit aan functies in de linten – wonen, werken en recreëren – maken de verkeersveiligheid een zwakke schakel.

Bedreigingen

De vele mogelijkheden van wonen, werken en recreëren in het landschap - en de toenemende exploitatie ervan - leveren continue druk op het buitengebied, waardoor de unieke schoonheid ervan wordt bedreigd. Dit is al waarneembaar in bijvoorbeeld de permanente bewoning van recreatiewoningen, en de toenemende verkeers-, geluid- en geurhinder in de woonlinten. Door de menging van verkeer (landbouw, transport, fietsers) kunnen er onveilige situaties ontstaan.

Grazende koeien in de wei worden een steeds schaarser gezicht. Boerderijen komen leeg te staan. Ook de sloop van gezichtsbepalende (niet monumentale) panden doet afbreuk aan de kwaliteit van de omgeving.

Ondanks het gevoerde ondernemingsgezinde beleid wordt het invoeren van meer in plaats van minder regels als een reële bedreiging ervaren voor de economie, werkgelegenheid en het woongenot. Door de instandhouding van oneerlijke concurrentie op het recreatief beleid wordt investeren in deze sector onbedoeld ontmoedigd.

Hoofdstuk 5 *Missie en ambities*

Kijkend naar het Lopik anno 2010, de trends en de ontwikkelingen die op de gemeente afkomen en de wens tot behoud en verdere versterking van de Lopikse kwaliteiten, is de volgende missie voor de gemeente Lopik 2030 geformuleerd:

De gemeente Lopik streeft naar behoud en versterking van de kwaliteiten van de dorpse gemeenschap met een ondernemende en agrarische mentaliteit, profiterend van de ligging in het Groene Hart en aan de Lek, nabij stedelijk gebied.

Om de missie verder te concretiseren en richting te geven aan de kansen en kwaliteiten zijn vier ambities voor de toekomst opgesteld. Het zijn ambities die passen bij de schaal, de maat en het karakter van de gemeente Lopik, bij het bestuur en de inwoners. Het zijn geen ambities die een compleet nieuwe koers betekenen. Wel leggen zij nieuwe accenten. Juist het willen behouden van dat wat goed is, vergt een grote inspanning en actieve inzet de komende jaren.

1. Landelijk gebied versterken en ontsluiten

De gemeente Lopik ligt in het Groene Hart en kan het kwaliteitsmerk "Nationaal Landschap" beter benutten. Lopik vervult een functie voor de inwoners en de recreanten die

fietsend, wandelend of vanaf het water willen genieten van het oer-Hollandse veenweidelandschap.

Een verdergaande recreatieve ontwikkeling die past bij het landschap, de cultuur en de identiteit van de gemeente Lopik is gewenst. Deze verdere recreatieve ontwikkeling biedt kansen voor economie, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. De kwaliteiten van het gebied moeten worden benut zonder hieraan afbreuk te doen.

2. Levendige linten

Demografische veranderingen hebben invloed op voorzieningen, verenigingen en het sociale klimaat in de kernen. De samenleving verandert, ontgroent, vergrijsst en krimpt, ook in de gemeente Lopik. Dit heeft gevolgen voor verenigingen, voorzieningen, de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwopgave en de manier van samenleven met elkaar. Het gemeentebestuur beschouwt deze ontwikkelingen voor een groot deel als een beleidsmatige keuze: indien de gemeente geen actie onderneemt, zullen genoemde ontwikkelingen zich zeker in de gemeente Lopik voordoen. De gemeente wil echter niet lijdzaam toekijken, maar actief keuzes maken om de ontwikkelingen te beïnvloeden.

De reactie op deze ontwikkelingen kan enerzijds bestaan uit het realiseren van woningbouw met de gedachte dat op deze locatie in de Randstad de woningen zeker aftrek vinden en dat zo het inwonertal op peil kan blijven. Een andere reactie is het besef dat het meer dan ooit draait om kwaliteit en leefbaarheid, ongeacht het inwoneraantal. Wanneer inwoners de kwaliteit en

leefbaarheid waarderen en zich binden en hechten aan hun gebied en woonomgeving, dan beperkt dit de uitstroom van inwoners. Dit kan een reden zijn voor jongeren/jonge gezinnen om weer terug te keren naar en/of zich te vestigen in de gemeente. Dit vereist een kwaliteitsimpuls gericht op de kansen en kwaliteiten in de gemeente Lopik.

De insteek is dat de gemeente Lopik een agrarische gemeente met een traditionele samenleving is en blijft, met een levendige gemeenschap die zichtbaar is in de kernen. Ook in de toekomst is er voor alle doelgroepen iets te ondernemen. Ook dan ademen de verschillende kernen een sfeer van gemoedelijkheid en levendigheid.

3. *Ondernemend Lopik in MKB en ZZP*

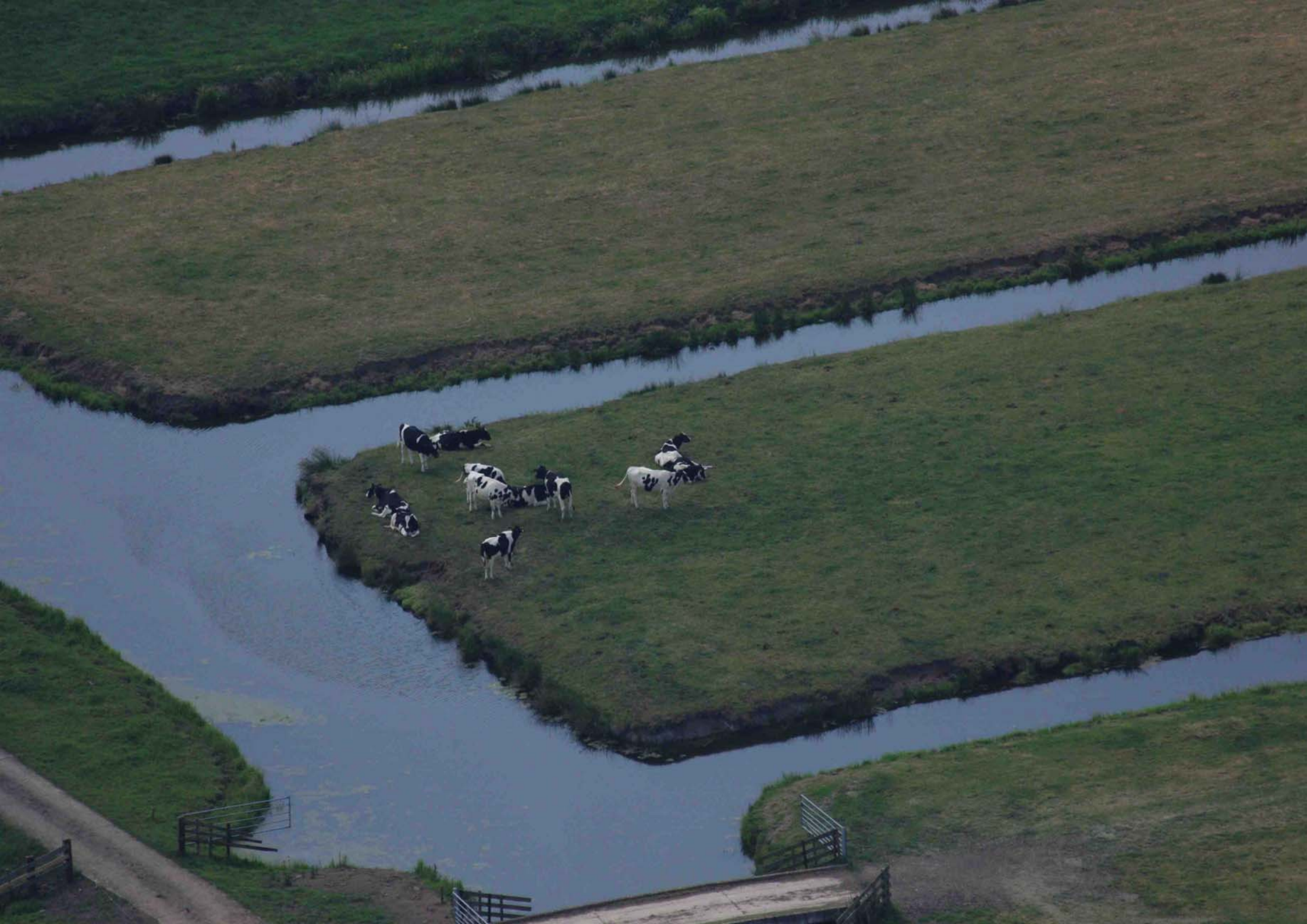
De gemeente Lopik is vitaal door ondernemende inwoners en ondernemers in de kernen. Het midden- en kleinbedrijf kan zich krachtig ontwikkelen dankzij de karakteristieke ruimtelijke en economische structuur: levendige linten met ruimte voor ontwikkeling.

Wonen en werken gaat in grote delen van de linten al samen. In de toekomst neemt de vraag naar werken aan huis toe (bijvoorbeeld door combinaties van werk en zorgtaken). De gemeente Lopik zal zich in de toekomst sterker maken voor woon-werkcombinaties en zal zich hiermee ook nadrukkelijker afficheren. Voor velen kan dit een aantrekkende werking hebben.

4. *Vitale schakel in de Lopikerwaard*

De gemeente Lopik heeft in de toekomst een snelle, accurate en klantgerichte organisatie en bestuur. De gemeente heeft blijvend goede contacten met het provinciaal bestuur, is betrouwbaar, en is een loyale speler in de regio.

In de volgende hoofdstukken zijn deze ambities uitgewerkt.

Hoofdstuk 6 Ambitie 1: Landelijk gebied versterken en ontsluiten

Ambitie

De gemeente Lopik vervult een functie voor de recreant die fietsend, wandelend en vanaf het water wil genieten van het oer-Hollandse veenweidelandschap. Het landelijk gebied van de gemeente Lopik is een vitale schakel in het regionale recreatieve en landschappelijke netwerk. Daartoe worden de toeristisch-recreatieve kwaliteiten van de regio benut en verder ontwikkeld, gebruik makend van het kwaliteitsmerk “Nationaal Landschap Groene Hart” en van de unieke ligging van Lopik in het Groene Hart en nabij de stedelijke gebieden van de Randstad.

Betekenis:

Lopik aan de Lek

Lopik ligt aan de Lek. De potenties van deze prachtige rivier met uiterwaarden voor oever- en waterrecreatie worden in de toekomst meer benut, zowel kleinschalig (zoals paadjes en bankjes) als grootschalig (zoals Salmsteke). Het beleven van het water, het gebruik van het water en oeverrecreatie zijn aangrijpingspunten voor een robuust toekomstbeeld. Overigens bepaalt niet alleen de Lek, maar ook het water van het veenweidelandschap in belangrijke mate de identiteit van de gemeente Lopik. Meer dan nu kan de Lek worden beleefd. Het benutten van de aanwezigheid van het water voor de inwoners, recreanten en misschien zelfs toeristen voor

activiteiten als kanoën, roeien, schaatsen en oeverrecreatie is reëel. Deze vormen van recreatie zijn kansrijk en nog onvoldoende benut. Dit vergt routestructuren, voorzieningen zoals horeca, parkeerplaatsen en dergelijke en promotie. Dit alles op regionale schaal, want een recreant kijkt niet naar gemeentegrenzen. Het is aan ondernemers om het waar te maken en er op in te spelen. Het is aan de gemeente om te zorgen voor samenhang, verbinding en stimulans.

Beleven van het groene Lopik

De cultuurhistorische kwaliteiten en het kwaliteitsmerk “Nationaal Landschap Groene Hart” bieden kansen voor de gemeente Lopik. Dit gebied heeft een indrukwekkende ontstaansgeschiedenis. Het Nederlandse watermanagement is hier de praktijk van alle dag. Het open en uitgestrekte veenweidegebied biedt de inwoners, recreanten en ook het (buitenlands) toerisme veel. Het stimuleren van “slowmotion” past hierbij: wandelen, fietsen, varen, schaatsen en dergelijke in een rustieke en rustige omgeving. Gericht op inspannen en ontspannen, maar ook gericht op het beleven van het buitengebied. Doelgroepen zijn gezinnen, inwoners uit omliggende gemeenten en toeristen die willen genieten van het Hollandse landschap.

Dit vereist het vergroten van de toegankelijkheid van het “Nationaal Landschap Groene Hart”. Hiervoor is een betere fysieke ontsluiting nodig via paden, routes en dergelijke en aantrekkelijke recreatieve functies, zoals kanoën en atelierroutes, ondersteund met sfeervolle, extensieve recreatieve en bijpassende horeca.

De gemeente Lopik faciliteert samenwerking tussen gemeente en ondernemers, instanties en andere overheden, zoals Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Hierdoor kunnen recreatieve bestemmingen en routes door overheid en marktpartijen gezamenlijk worden ontwikkeld en beheerd.

Lopik nog rijker

Lopik is rijk aan natuur- en landschapswaarden. Daar waar mogelijk wordt deze rijkdom vergroot. Nieuwe ontwikkelingen moeten het landschap en/of de natuur versterken. Iets nieuws bouwen? Dan ook iets doen voor het landschap. De kenmerkende lintstructuren moeten in tact worden gehouden, evenals de tussengelegen doorzichten in het landschap.

Het veenweidegebied vertegenwoordigt een grote waarde. Het is niet voor niets tot Nationaal Landschap bestempeld. Het moet meer worden gewaardeerd! Ook de eigen inwoners hebben baat bij een prachtige omgeving. Zij zijn tevens de ambassadeurs van de gemeente. Voor behoud van karakteristieke bebouwing zijn nieuwe functies een kans, want dit genereert geld voor onderhoud. Nieuwe functies brengen mogelijk milieuhinder of beperkingen in de uitbreiding van bestaande functies in de linten met zich mee. Toch is de insteek om hergebruik waar mogelijk toe te staan. Er kan al veel, maar er is meer mogelijk.

Lopik blijvend agrarisch

De gemeente Lopik is en blijft een grondgebonden landbouwgebied. De agrariërs beheren voor een belangrijk deel de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten (landschap, karakteristieke bebouwing). Intensieve veehouderij

is niet gewenst. Dit draagt niet bij aan landschapsversterking maar doet er vaak afbreuk aan.

Voor het landelijk gebied is ook de samenwerking tussen agrariërs een kans. Ten zuiden van de Lek gebeurt dit veel meer en met goede resultaten. Door slim in te spelen op veranderende omstandigheden in de landbouw ontstaat ruimte voor kleinschalig wonen en werken. Inpassing van deze functies biedt ruimte voor kwaliteitsversterkende maatregelen in het buitengebied.

Auberge de Lopik

Iets meer horeca en kleinschalige overnachtingsmogelijkheden passen in de gemeente Lopik. Natuurlijk is het niet de gemeente, die een dergelijke ontwikkeling ter hand neemt. Het faciliteren ervan is wel een gemeentelijke taak: zoek verbinding, zorg voor samenhang en bewaak de kwaliteiten. Passend bij “slow motion” en het “groene Lopik” is kleinschalige horeca mogelijk in de groene omgeving, de omgeving van de Lek of in één van de kernen.

Hoofdstuk 7 Ambitie 2: Levendige linten

Ambitie

De gemeente Lopik is en blijft een agrarische gemeente met een traditionele samenleving en een sterke sociale structuur. Maar het is en blijft ook een levendige gemeenschap, hecht, betrokken en actief. Dit uit zich in de vitaliteit van de kernen. Ook in de toekomst is er voor alle doelgroepen iets te ondernemen. De verschillende kernen ademen een sfeer van gemoedelijkheid en levendigheid.

Betekenis:

Voorzieningen: samen compleet

De voorzieningen staan ook in deze plattelandsgemeente onder druk vanwege demografische en financiële ontwikkelingen. De aanwezigheid en kwaliteit van voorzieningen zijn cruciaal voor een leefbare samenleving. Het instandhouden van het voorzieningenaanbod vergt creatieve oplossingen, waarbij de hoofdrol niet langer per definitie bij de gemeente ligt. Meegroeien met de samenleving is het uitgangspunt. Maar ook het inspelen op behoeften van de doelgroepen. Dit betekent een verschuiving in voorzieningen, bijvoorbeeld doordat de toenemende vergrijzing de vraag naar voorzieningen voor ouderen doet toenemen. Het leidt ook tot het verdwijnen van verenigingen en het ontstaan van nieuwe. Dit is een continue beweging en laat zich moeilijk regisseren. Tegelijkertijd worden mensen mobieler (zowel fysiek als digitaal), waardoor afstanden

tot voorzieningen relatief zijn. Extra aandacht gaat uit naar de jongeren en ouderen van de gemeente, zowel qua voorzieningen- als woningaanbod. Het tegemoetkomen aan de behoeften van deze doelgroepen is van belang voor een evenwichtige bevolkingssamenstelling en een vitale gemeenschap.

In 2030 zijn er naar verwachting circa 600 jongeren tot 14 jaar minder dan er anno 2010 waren (Primos, zie bijlage 2). In de periode daarna neemt het aantal jongeren weer voorzichtig toe. Voor het basisonderwijs betekent dit dat een aantal scholen onder druk komt te staan.

Een leefbare samenleving wordt bepaald door de mensen zelf. Er wordt ruimte geboden aan ideeën en initiatieven uit de samenleving. Hierdoor ontstaan draagvlak en daadkracht voor realisering en instandhouding van veerkrachtige voorzieningen, verenigingen en vrijwilligersverbanden – de kern van elke sociaal betrokken gemeenschap. De gemeente Lopik stimuleert zelfredzaamheid, faciliteert initiatieven en navigeert binnen de kaders. Ook het samen optrekken tussen kernen wordt gestimuleerd waar mogelijk: door voorzieningen te delen of samen te werken blijven voorzieningen aanwezig en op een kwalitatief hoogwaardig niveau. Niet alles is dan in elke kern, maar in totaliteit heeft de gemeente Lopik wel alles: samen compleet. Multifunctionaliteit kan daarbij uitkomst bieden: koppel voorzieningen en/of bundel ze in één pand. Dit drukt de onderhoudskosten, versterkt de functies en vereist minder inzet van vrijwilligers.

Lopik zorgzaam

Elke kern heeft een eigen identiteit, een eigen karakter. Deze diversiteit, zowel ruimtelijk als cultureel, moet worden gerespecteerd, maar er moet ook oog zijn voor samenhang. De sociale samenhang is een essentiële kracht die de gemeente moet behouden, met menselijke maat, aandacht en zorg voor elkaar. Burenhulp bestaat nog in de gemeente en dat wordt gekoesterd! Zorgwekkende tendensen zijn echter ook zichtbaar in de gemeente Lopik: een toename van eenzaamheid, beslotenheid, gezins- en schuldproblematiek. Dit vraagt veel aandacht van de gemeente, welzijnsorganisaties, maar ook van inwoners zelf.

Er zijn in 2030 circa 630 meer inwoners van 65 tot 74 jaar. Ook zijn er in dat jaar circa 630 meer mensen vanaf 75 jaar dan in 2010 (Primos, bijlage 2).

Deze demografische ontwikkelingen verlangen een goed en compleet zorgaanbod en de ontwikkeling van nieuwe zorgconcepten, waarbij nieuwe technologieën een belangrijke rol kunnen spelen. Ook dienen de mogelijkheden voor mantelzorg en het leveren van zorg op maat te worden verkend. Voor het woningaanbod betekent dit een nieuwe vraag naar woningen, die geschikt zijn (gemaakt) voor ouderen. Gezien het grote aantal 75-plussers (een verdubbeling in 2030 en nog een sterke groei in de jaren daarna) zal ook de vraag naar bejaarden-, verzorgings- en verpleeghuizen toenemen. Wil de gemeente Lopik haar ouderen kunnen huisvesten, dan zal aan deze vraag moeten worden tegemoetgekomen.

De vergrijzing biedt kansen voor de gemeente en de lokale economie in de vorm van nieuwe werkgelegenheid, andere vormen van recreatie en een kwalitatief zorgaanbod. De lintstructuur van de gemeente Lopik kent wat dit betreft nadelen, zoals de uitgestrektheid, maar ook voordelen: de relatief grote woon-en-werkpanden bieden uitstekende kansen voor mantelzorg aan huis, zorgboerderijen en woon-zorg-combinaties. Het groene karakter van de gemeente heeft een positieve invloed op de lichamelijke en mentale gezondheid (“Healthy Ageing”).

Hechten en binden

Gezien het door de hogere overheden gevoerde beleid is een sterke groei van de woningvoorraad in de gemeente Lopik niet realistisch. Het uitgangspunt voor woningbouw is het bouwen voor de eigen bevolking en het bewaren van een evenwichtige bevolkingssamenstelling. Nieuwbouw is binnen de contouren mogelijk. Nieuwbouw dient strategisch te worden ingezet (zie bijlage 2). Uiteraard is de verkeersaantrekkende werking hierbij een punt van aandacht.

De mix van wonen en werken maakt en houdt de linten van Lopik levendig en ondernemend. De herbestemming van bestaande panden biedt vele mogelijkheden. De gemeente Lopik heeft hiermee een sterke troef in handen, die een aanzuigende werking heeft op kapitaal en mensen uit de regio.

de Fruitwaard
Kistje kersen 3kg
€ 12,-
Sperduikonen
500 gram 0,75
Mooie bloembod
stuk 0,99
Jonagold 1,20
Sling en sappig
doosje

Hoofdstuk 8 Ambitie 3: Ondernemend Lopik in MKB en ZZP

Ambitie

De gemeente Lopik is vitaal door actieve en betrokken inwoners en ondernemers in de kernen. Door behoud en versterking van de goede mogelijkheden voor woon-werk combinaties blijft deze vitaliteit duurzaam geborgd: een bloeiend midden- en kleinbedrijf geïntegreerd in de samenleving, plaats voor ZZP'ers, kansen voor economische versterking en nieuwe werkgelegenheid in de linten. Het ondernemerschap van inwoners en bedrijven wordt gestimuleerd en gefaciliteerd om in de lokale behoeften te voorzien. De omgevingskwaliteiten worden gerespecteerd.

Betekenis:

Gemeente voor ondernemerschap

De primaire aandacht gaat uit naar het bieden van (zinvol) werk aan de lokale bevolking. In het bijzonder wordt er zorg besteed aan het creëren van werkgelegenheid voor de categorie niet-actieven. In de gemeente Lopik bestaat een vrij kleine, stabiele groep van niet-actieven, die tussen wal en schip dreigen te geraken. Hen aan het werk helpen, vraagt inzet en maatwerkoplossingen die leiden tot maatschappelijk rendement. Een tweede spoor is om vervolgens mensen van buiten aan te trekken.

De gemeente Lopik wil ruimte bieden aan startende, innovatieve en creatieve ondernemers. Nieuw ondernemerschap draagt bij aan levendige linten en het behoud van waardevolle bebouwing en cultuur. De gemeente Lopik wil verder innoveren en vormgeven in regelgeving. De huidige regels werken nu soms belemmerend, maar door een andere benadering en toepassing is hier winst te boeken, zonder toename van negatieve consequenties.

De ruimtelijke combinatie van wonen en werken moet verder worden gestimuleerd (MKB en vooral ZZP). De gemeente Lopik heeft door de ruime mogelijkheden op dit punt iets unieks te bieden, waar vraag naar is. Een nadrukkelijker promotie en uitnutting van de combinatie van wonen en werken is wenselijk. De combinaties kunnen een plek krijgen in de linten, mits er goede randvoorwaarden aan worden gesteld. Het zoeken naar de juiste balans tussen flexibiliteit van regels en bescherming van waarden is noodzakelijk voor het behoud van de leefkwaliteit in de linten.

Daarnaast wil de gemeente Lopik een blijvende stimulerende rol vervullen door grote bedrijven vanuit de kernen en/of de linten verplaatst te krijgen naar het bedrijventerrein. Deze rol zal niet in financiële zin tot uiting komen, maar moet meer worden gezien als het creëren van de planologische randvoorwaarde en het lobbyen bij de provincie om de verplaatsing mogelijk te maken.

Een ander aandachtspunt is het leggen van verbanden met het onderwijs. Door een aantal bedrijven wordt hiervan al gebruik gemaakt. Deze bedrijven hebben contact gezocht met het VMBO in Schoonhoven, waarbij de studenten in de gelegenheid

worden gesteld om werk (stage) en studie te combineren. Dergelijke leer-werk-verbanden kunnen echter nog verder worden ontwikkeld.

De bedrijventerreinen

Verdere grootschalige ontwikkeling van bedrijventerreinen is niet aan de orde voor de gemeente Lopik. Wel wordt getracht het MOB-terrein Lopik een bovenlokale invulling voor bedrijvigheid te laten krijgen, eveneens met goede randvoorwaarden.

Duurzaamheid

De gemeente Lopik staat een duurzame ontwikkeling voor. Ook op het gebied van bedrijvigheid. De gemeente stimuleert bedrijven in hun bedrijfsvoering/onderneming hierop actief in te zetten en stelt de kaders. Het is aan de ondernemers zelf hoe hier invulling aan te geven.

Hoofdstuk 9 Ambitie 4: Vitale schakel in de Lopikerwaard

Ambitie

De gemeente Lopik ambieert een snelle, accurate en klantgerichte organisatie en bestuur. Een netwerksamenleving draait op het gegeven dat alle partijen nauw met elkaar verbonden zijn en daarmee van elkaar afhankelijk zijn om hun doelen te realiseren. Het kan gaan om kaderstelling, organisatie, promotie, kennisontwikkeling, financiering en draagvlak. De gemeente speelt hier slim en actief op in. De gemeente laat daarbij partijen doen waar ze goed in zijn en richt zich op regisseren (kaderstelling en richting geven), faciliteren en activeren. De veranderende rollen van de gemeente horen bij het moderne openbare bestuur. Het wil niet zeggen dat de gemeente haar verantwoordelijkheden uit het oog verliest. De gemeente heeft blijvend goede contacten met het provinciaal bestuur en blijft een betrouwbare en loyale speler in regio.

Betekenis:

Samenwerking

Het gemeentebestuur stimuleert en faciliteert samenwerking binnen haar gemeente. Aldus worden initiatieven en ideeën van ondernemers, inwoners en maatschappelijk middenveld meer benut en worden zij uitgedaagd om actief betrokken te zijn bij het beheer en de ontwikkeling van de eigen leefomgeving.

Actieve netwerkspeler

De gemeente stelt zich op als een assertieve, proactieve speler in het regionale bestuurlijke netwerk. In dit netwerk streeft Lopik een rol na van actieve promotor van samenwerking, met oog voor de Lopikse belangen en de eigen identiteit en zelfstandigheid.

Samenwerking kan zowel op strategisch (visieontwikkeling), tactisch (bovengemeentelijke projecten) en operationeel niveau (projecten en uitvoering reguliere overheidstaken). De gemeente Lopik is in de toekomst selectiever bij het aangaan van samenwerkingsrelaties. De primaire voorkeur gaat hierbij uit naar logische samenwerkingsverbanden binnen de regio. Evident is en blijft dat de samenwerking een meerwaarde moet opleveren.

De gemeente is niet meer vanzelfsprekend de belangrijkste partij om problemen op te lossen. Maatschappelijke organisaties hebben zelf steeds meer kennis en middelen om beleidsdoelen te realiseren. Bovendien hebben deze organisaties vaak een betere positie op het kleinschalige niveau waarop steeds meer beleid is toegespitst, in de kernen. In de praktijk betekent dit dat de gemeente beleidsdoelen formuleert in de vorm van maatschappelijke effecten in plaats van producten.

Zo ontstaat meer ruimte voor ondernemerschap, innovatieve aanpakken en het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden tussen uitvoerende partijen, terwijl (en misschien nog wel sneller en beter) het gewenste effect wordt behaald.

Lokaal regisseert de gemeente de doorwerking van beleid naar uitvoering en faciliteert zij de concrete initiatieven. Daar waar het private partijen betreft, is de gemeente al in de initiatieffase betrokken bij het proces. Dit brengt zowel voor de private partij als de gemeente voordelen met zich mee. Voor de private partij betekent vroege inmenging van de gemeente dat later in het proces vertraging in verband met het voldoen aan regelgeving en het creëren van maatschappelijk draagvlak kan worden voorkomen. Voor de gemeente betekent het dat ze een betere regie kan voeren op de doorvertaling van haar beleid naar de praktijk.

De gemeente oriënteert zich op toekomstige mogelijkheden voor samenwerking in de regio met publieke en private partijen. Een toenemende decentralisatie van taken van het Rijk (zie het regeerakkoord van het kabinet Rutte/Verhagen), de bezuinigingen en de trend van schaalvergroting noodzaken de gemeente om zich te bezinnen op haar kerntaken. Niet langer kan alles in eigen hand worden gehouden.

Compacte en servicegerichte organisatie

De gemeente, maar ook externe partijen zullen in andere verhoudingen met elkaar gaan werken. Dat gaat niet vanzelf. De gemeente moet aftasten waar de wettelijke en maatschappelijke verplichtingen en taken liggen. Inwoners en ondernemers moeten ervaren hoe een nieuwe overheid is. Zij moeten verantwoordelijkheid durven nemen. Ook moeten zij nog meer vanuit een lange termijn perspectief nadenken over hun omgeving en de mogelijkheden die deze biedt.

De gemeente realiseert een hoge kwaliteit van publieke dienstverlening. De gemeentelijke organisatie ontwikkelt zich als een ontkokerde organisatie, waarin projectmatig werken centraal staat. In de dienstverlening naar initiatiefnemers geldt het “ja, mits” principe als uitgangspunt.

Hoofdstuk 10 Programma en uitvoering

Deze toekomstvisie moet nader worden geconcretiseerd in programma's en projecten. Voor het gemeentebestuur gaat het in belangrijke mate om verankering in het bestaande beleid en in enkele gevallen om nieuwe plannen en nieuw beleid. Een ruimtelijke vertaling van deze visie in een structuurvisie is een belangrijke en wettelijk verplichte stap. Daarnaast vormt de ontwikkeling van de MOB-complexen een belangrijk project voor de komende decennia. Tot slot kan hier de opstelling van een woonvisie worden genoemd, zoals ook in het woningbehoefteonderzoek is aangegeven.

Het is echter goed om hier nog stil te staan bij het feit dat inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente Lopik veel van de in deze visie beschreven ontwikkelingen zelf mede mogelijk kunnen en moeten maken. Het is ook goed te realiseren dat sommige kaders elders worden bepaald, op provinciaal, Rijks- of Europees niveau. Regelingen en subsidies zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Wet werk en bijstand (WWB), structuurfondsen en energie- en milieubeleid zijn voor de gemeente voorbeelden van beleid dat aan andere tafels wordt gemaakt. De gemeente Lopik moet zorgdragen voor de uitvoering ervan. Deze toekomstvisie biedt een handvat om de totstandkoming van beleid gericht te beïnvloeden en de uitvoering zodanig te doen dat recht wordt gedaan aan de ambities van de gemeente Lopik.

← Polsbroek 11
Cabauw 4

Uitweg 5
Lopikerkapel 8 →

← Dorpstraat

Bijlage 1

Verzamelperslag 4 ateliers Strategische visie Lopik 2030

Ambtelijk 27 mei 2010

Maatschappelijke instanties 27 mei 2010

Inwoners 27 mei 2010

Raad 22 juni 2010

Discussiestellingen over de toekomst van gemeente Lopik

Stelling 1: Lopik heeft behoefte aan een sterker imago. Qua uitstraling kies ik liever voor C&A dan de Bijenkorf.

Ambtelijk	Veel C&A, een enkeling kiest voor Bijenkorf. Is C&A hoger ? Of minder? Bijenkorfgedachte: je moet gaan voor het hoogst haalbare: hier zijn voldoende aanknopingspunten voor (zoals het landschap). Sterke punten uitnutten en ontwikkelen (streekwinkels, recreanten laten verblijven). Ook cultuurhistorische identiteit is aanleiding (wassende water van Herman de Man): naar aanleiding hiervan is een fietsroute georganiseerd /
-----------	---

	<p>uitgezet. Kans: regionale samenwerking (Oudewater - heksenmarkt, Schoonhoven - zilvermuseum). Bijenkorf is ook: exclusief. C&A = levendigheid, toegankelijk, simpel, geen poeha, kun je altijd heen, laagdrempelig, realistisch. Dat past meer bij Lopik.</p>
Maatschappelijke instanties	<p>Merendeel van de aanwezigen kiest voor C&A. C&A staat voor de gewone man, niet de ruimte voor de elite. Degenen die kiezen voor Bijenkorf benadrukken het exclusieve en eigene van Lopik. Lopik is zoals het is, het is een plattelandsgemeente met de grootste kerstboom van Nederland, een vergeten zuidwest hoek in de provincie, een gat (en dat is het aantrekkelijke). Klein maar fijn zou het motto kunnen zijn.</p> <p>Ook maken deelnemers een nuancering. Het dorp Lopik heeft een ander imago dan de overige kernen. In het dorp Lopik wordt hard gewerkt en niet uitgegaan, je kunt er mooi wonen, maar het dorp heeft een minder uitgesproken imago dan de andere dorpen. In andere kernen is meer saamhorigheid, misschien ook door de kleinere schaal. Met name Cabauw wordt geprezen om de hechte gemeenschap.</p>

	<p>Landbouw is van groot belang. Dit werkt ook door in de bestuurscultuur, een beetje orthodox. Het is ook overal in het buitengebied zichtbaar.</p> <p>Het veenweidegebied heeft een grote waarde (niet voor niets Nationaal Landschap), maar het gebied krijgt te weinig erkenning.</p> <p>Natuurontwikkelingsprojecten, het teruggeven van gebieden aan de natuur vraagt forse investering. We moeten het meer waarderen!</p> <p>Tot slot iets over communicatie. Deze moet beter. Begrijpelijker voor ouderen, meer inzicht geven in gemaakte keuzen door de gemeente. Meer naar bewoners luisteren. De gemeente doet moeite dichterbij de burger te staan, maar dit wordt door velen niet herkend. Ook klinkt er geluiden dat Lopik juist dit heel aardig doet, beter dan veel andere gemeenten van vergelijkbare omvang.</p>
Inwoners	<p>Merendeel van de aanwezigen kiest voor C&A. C&A is de kracht van Lopik, het is de kracht van de eenvoud.</p> <p>Bijenkorf heeft als voordeel een breder palet aan te bieden. En met 9 kernen lijkt het wel een warenhuis. Echter, Lopik is geen elitedorp. Lopik is zoals het is, het is</p>

	<p>een plattelandsgemeente, met rust en ruimte (en staat ook wel bekend als gemeente met drank en drugs).</p> <p>Is een sterker imago nodig? Het kan nuttig zijn om onder woorden te brengen waar je naar toe wilt, voor jezelf en voor anderen. Lopik-dorp kan qua uitstraling wel een impuls krijgen. Met name het centrum: als buitenstaander is niet duidelijk waar het centrum überhaupt is. Hopelijk brengt het centrumplan hier verandering in.</p>
Raad	<p>Het merendeel geeft aan dat de uitstraling van C&A goed past bij de Lopikse bevolking, past bij overwegend lagere inkomens. Het imago van nu is goed zoals het is.</p> <p>De Bijenkorf wordt geassocieerd met meer kwaliteit, meer ambitie, iets wat Lopik na zou moeten streven (meer werkgelegenheid, meer variëteit, een sterker eigen imago). Dat zou voor de gemeente inhouden: een hierop ingesteld ambtelijk apparaat, zorgen voor meer en andersoortige werkgelegenheid, een goede infrastructuur.</p>

Stelling 2: Meer inwoners moeten werk binnen de gemeente kunnen vinden. Bedrijven zorgen voor werkgelegenheid en inkomsten voor de lokale economie. De werkgelegenheid binnen Lopik moet groeien.

<p>Ambtelijk</p>	<p>Niet meer verstening, functieverandering is best denkbaar. Er werken relatief veel mensen binnen de gemeentegrenzen. Ook karakteristiek: weinig steuntrekkers. Meer werk kan wel, maar niet meer verkeer, hinder e.d. Huidige verhouding is heel goed: arbeidsplaatsen/bedrijven niet laten vertrekken: groei bieden binnen kaders, onder meer op MOB complex.</p> <p>T.a.v. deze vraag drie categorieën bekijken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bovenlokaal/regionaal bedrijventerrein: verwachte spin-off gering; 2. Mkb in de linten: prima, maar niet te veel; 3. Recreatie : wel sterk op inzetten. <p>Leg verband met demografische ontwikkelingen (krimp).</p>
<p>Maatschappelijke instanties</p>	<p>Deze stelling lokt verschillende reacties uit. Reden om te streven naar meer werkgelegenheid is het terugdringen van het forensisme. Enige groei is nodig. Groei in voormalige agrarische bedrijven moet kunnen. De inkomsten, die een nieuw bedrijventerrein genereert, zijn welkom.</p>

	<p>Meer werkgelegenheid is nodig om jongeren/jonge gezinnen “vast te kunnen houden” door hen een perspectief op werk te bieden.</p> <p>Reden om niet méér werkgelegenheid op Lopikse grond te realiseren is dat elke gemeente meer werkgelegenheid wil en dit leidt vooral tot leegstand. Het zijn waarschijnlijk toch geen Lopikers die hier werk vinden, dus het forensisme komt toch.</p> <p>Over een nieuw bedrijventerrein zijn de opvattingen verdeeld. Wel is uitbreiding in de linten volgens vrijwel alle deelnemers goed mogelijk, zij het onder voorwaarden. Geen grote bedrijven, uitplaatsing als zij te groot worden, geen sterke verkeersaantrekkers, maar wel meer dienstverlening en ZZP om het eenzijdige aanbod aan werkgelegenheid te verbreden.</p> <p>De groep werklozen is betrekkelijk klein en weinig veranderlijk. Deze mensen hebben meer baat bij maatwerkoplossingen.</p> <p>Het splitsen van woningen, zodat bijvoorbeeld meer generaties kunnen samenwonen zou mogelijk gemaakt</p>
--	--

	moeten worden. Als hiervoor ook Wmo-gelden nodig zijn, is compensatie niet goed mogelijk.
Inwoners	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen dat huidige bedrijvigheid / werkgelegenheid op dit niveau blijft. - Mix wonen-werken is sterk punt van Lopik (ieder is koning op zijn eigen erf), veel ruimte voor ontwikkeling. Charme van Lopik! - Kabel/mobiele dekking van gemeente is abominabel. Dit werkt niet bevorderend voor lokale bedrijvigheid/thuis werken. - Veel Zzp-ers, deze nemen echter geen personeel in dienst. - Meer werkgelegenheid voor eigen inwoners is prima, grote bedrijven aantrekken is niet wenselijk (overlast van verkeer, onrust e.d.)
Raad	<p>Hier zijn vrijwel alle raadsleden het mee eens. Wel moet Lopik niet te sterk vergroten, maar gericht meegroeien met wat het nu is. Ook meer aandacht voor thuiswerken, ZZP-ers, kleinschalige werkgelegenheid aan huis gebonden. Kijk naar de toekomst: hoe wordt er gewerkt in 2030 en dit vervolgens vertalen naar beleid. Immers, ICT heeft de afgelopen jaren veel verandering gebracht.</p> <p>Werk / werkgelegenheid is heel belangrijk i.v.m. vergrijzing. De jeugd moet iets te</p>

	<p>bieden zijn, anders trekt zij weg en komen de demografische veranderingen nog harder aan.</p> <p>Industrieterreinen mogen best groter worden, maar vooral veel kleinschalige bedrijvigheid ontwikkelen. Nadelige gevolgen (milieu, hinder, verkeersoverlast) willen we niet. Ook/juist vrijkomende agrarische bedrijven benutten. Kansen liggen er wellicht in de kantoren, dienstverlening, de zorgmarkt.</p> <p>Belangrijkste is de eigen lokale bevolking aan het werk te houden, in te spelen op de eigen ambities: voor iedereen in Lopik werk, zorg dat ook de niet-actieven van nu aan het werk komen. Tweede spoor is vervolgens mensen van buiten aantrekken.</p> <p>Leg verbanden met het onderwijs. Wanneer er veranderingen optreden in het regionale vmbo-onderwijs heeft dit zijn weerslag op de werkgelegenheid die nodig is in dit gebied.</p>
--	---

Stelling 3: Lopik onderscheidt zich in de Lopikerwaard van de andere gemeenten.

Ambtelijk	<p>Onderscheidt gemeente Lopik zich wel? Ja, we zijn plattelandsgemeente en dat zijn de anderen minder (stadjes). Echter, de andere kunnen zich op meerdere fronten onderscheiden (karakteristiek stad én landschap). Dat kan Lopik niet. Lopik heeft een ons-kent-ons gevoel. Dat is sterk punt, tevens zwak punt (voor import). Belangrijk: Blijf zoals je bent.</p>
Maatschappelijke instanties	<p>Eensgezind: ja Montfoort en Oudewater zijn stadjes met rijke historie. Lopik is kleinschaliger, rustig en weids. En kent een andere mentaliteit (maar dat ziet met name de fijnproever). De jeugd in omliggende steden is opener, in Lopik meer gesloten. Geloof speelt nog een belangrijke rol. Kernen hebben eigen karakteristiek/mentaliteit.</p>
Inwoners	<p>Mix ja en nee. Andere gemeenten hebben stadjes. Het landschap lijkt hetzelfde. Lopik is kleinschaliger, rustig en weids. En kent een andere mentaliteit (maar dat ziet met name de fijnproever). De jeugd in omliggende steden is opener, in Lopik meer gesloten. Elke kern in de gemeente heeft zijn eigen karakter. De ruimtelijke opzet is heel</p>

	<p>anders. Vergelijk de “negenstraatjes van de Jordaan” met de negen kernen van Lopik: eenheid en toch diversiteit.</p>
Raad	<p>Bergambacht en IJsselstein hebben een sterker ontwikkeld winkelcentrum weten te bewerkstelligen in de afgelopen jaren. Lopik niet. Heeft dit wellicht te maken met het feit dat hier 9 kernen zijn en geen hoofdkern? Waarschijnlijk niet. Ook de ruimtelijke structuur speelt een rol: lange uitgestrekte linten zonder duidelijke dorpskern.</p> <p>Oudewater en Montfoort zijn qua inwoneraantal ongeveer gelijk, maar kennen een andere mentaliteit (stadser). Kracht van Lopik is de zorg voor elkaar, familie/burenhulp is hier enorm. Men gaat gemoedelijk met elkaar om. Ook de verschillen tussen de kernen binnen de gemeente zijn een kwaliteit (in geloof, in levensstijl). Gecombineerd met een stukje gezonde rivaliteit (bij sport, feesten e.d.). En kwaliteit is natuurlijk het landschap, waar veel recreanten vanuit Leidse Rijn en IJsselstein komen fietsen, wandelen. Openheid, landelijkheid, mooie buitengebied is ons imago.</p>

Stelling 4: Burgers en bedrijven moeten meer verantwoordelijkheid nemen bij het realiseren van de gewenste ontwikkeling van Lopik. De gemeente moet vooral de kaders bewaken.

Ambtelijk	Grote meerderheid is hier voor. Gemeente moet faciliteren en kaders stellen. Of regievoeren? Lopik is hier al mee begonnen. Echter, in andere gemeenten gaat dit veel verder. Toch is men blij met dit omslagpunt. Dat omslagpunt moet ook bij burgers plaatsvinden/ maatschappelijk middenveld. Dit vraagt communicatiespoor.
Maatschappelijke instanties	<p>Meningen verschillen.</p> <p>We zitten hier. We zijn gemotiveerd. De burger wil wel en bovendien als ze het doen, doen ze het goed! Soms is de burger lastig te vinden en te activeren. Een voorbeeld hiervan is de Wmo-raad. Het lukte niet om deze samen te stellen. Men had er geen belangstelling voor.</p> <p>De gemeente staat te weinig open voor burgerinitiatief. Misschien omdat ze het niet gewend is. Een ander geluid is dat de gemeente te weinig motiveert en de benodigde ondersteuning niet levert. Komt dit door de te beperkte kwaliteit van het ambtenarenapparaat? Hoort dit bij een kleine gemeente?</p>

	Anderen vertellen dat er door de korte lijnen juist veel steun bij ambtenaren te vinden is, overigens ook bij de raad. Sommige vragen kunnen beter samen met andere gemeenten worden aangepakt, zoals bijvoorbeeld de Wmo-raad.
Inwoners	Ja, goed idee. In feite is deze trend in Lopik al ingezet, hoge mate van burgerinitiatief. De plaatselijke Nachtwacht is een goed voorbeeld: 40 deelnemers werken hier in het weekend aan veiligheid voor de uitgaansjeugd rondom de Manebrug. Ander voorbeeld is de Belangenvereniging Vogelsang (vertegenwoordigen drie wijken). Zij organiseren o.a. de nationale straatspeeldag. Aandachtspunt is de bijdrage van de gemeente. Zij moet actiever meedoen, faciliteren, communiceren.
Raad	<p>Burgers en bedrijven moeten meedoen. Als voorbeeld wordt deze strategische visie genoemd waar burgers, ondernemers en maatschappelijke instanties mogen meedenken en meepraten. Gemeenteraad maakt de kaders. Maar wel samen optrekken, want anders worden kaders barrières.</p> <p>Is er niet meer verantwoordelijkheid wenselijk? Daar wordt verschillend over</p>

	<p>gedacht. Ruimere regelgeving / kaders moeten worden gesteld. Vervolgens is het aan bedrijven en ondernemers om hun verantwoordelijkheid te nemen en de kansen die er liggen te benutten.</p> <p>Wijk- en buurtbeheer is meer klankbord. De gemeente moet zuinig op haar centen zijn. De mensen willen er dan leuke dingen van doen en dat gaat niet altijd goed. Het bevordert wel de betrokkenheid. Differentiatie tussen groepen/kernen, is dat gewenst? Dit kan eigen verantwoordelijkheid en initiatief stimuleren en verduurzamen. Meer verantwoordelijkheid vraagt om een andere rol van de overheid. Is dat wenselijk? Verschillen tussen kernen, bijv. onderwijs, beïnvloedt hoe inwoners iets oppakken.</p>
--	---

Stelling 5: Ontwikkelingen in het buitengebied – bijvoorbeeld in agrarische bebouwing - is op kleine schaal mogelijk, ook daar moet gewerkt, gewoond en gerecreëerd kunnen worden.

Ambtelijk	<p>Voor behoud van karakteristieke bebouwing zijn nieuwe functies een kans (brengt geld voor onderhoud). Dit brengt mogelijk milieuproblematiek/onderlinge hinder in de linten met zich mee. Toch zoveel mogelijk toestaan. Er is al relatief veel mogelijk, dit kan nog meer. Ook een woonfunctie zou passen.</p> <p>Voor het landelijk gebied is ook de samenwerking tussen agrariërs een kans. Ten zuiden van de Lek gebeurt dit veel meer, met goede resultaten.</p> <p>De gemeentelijke geurverordening moet geëvalueerd.</p>
Maatschappelijke instanties	<p>Een mix van Ja en Nee.</p> <p>Ja, meer bed en breakfast, meer hooiberghutten etc. Ook wandelroutes e.d. in de linten is nog wel enige uitbreiding mogelijk.</p> <p>Nee, want dit geeft oneerlijke concurrentie tussen boeren en buurthuizen. De buurthuizen gaan er aan kapot. De gemeente laat het gebeuren.</p>

Inwoners	Dit moet wel, want dit is juist de kracht van Lopik. Als dit niet gebeurt bloedt het dood. Onder voorwaarden: dat wel, voorbeeld een uit de kluiten gegroeid transportbedrijf.
Raad	Ontwikkeling van kleinschalige activiteiten gebeurt wel, hier is al beleid op. Ook woningsplitsing mag. Dit bestaand beleid is goed: want het houdt rekening met de bestaande waarden van het landschap. Daarbinnen kleinschalige ontwikkelingen maximaal stimuleren. Wel binnen bestaande bebouwing. Doorzichten mogen niet bebouwd. Ondernemers zien wel kansen, het zien van ontwikkelingen zal aanzetten tot initiatieven (en dan wordt het toch drukker, ook met auto's en waarschijnlijk toch ook met een beetje extra bebouwing).

Stelling 6: Het sociaal klimaat in de gemeente Lopik vraagt meer aandacht dan de economische en ruimtelijke ontwikkeling.

Ambtelijk	In principe zijn deze drie gelijkwaardig. Sociaal zijn er veel sterke punten (bijv. weinig uitkeringen, saamhorigheid e.d). Echter, als keerzijde zijn te benoemen het eenzaamheidsprobleem en de vergrijzing (nota ouderenbeleid). Ook de schuldproblematiek, gezinsproblematiek zijn opkomende issues in Lopik. Daarnaast rekening houden met de crisis: die werkt nog aantal jaren door. Enkele kernen zijn zeer besloten, in zich zelf gekeerd, met daarbinnen een sterke sociale samenhang. Deze beslotenheid heeft voor- en nadelen en vraagt aandacht.
Maatschappelijke instanties	Leefbaarheid is erg belangrijk. Toch voelen de meeste mensen voor een evenwicht tussen de drie genoemde zaken. Sociale klimaat in Lopik vergt aandacht. Hierover spreekt men zorg uit. Lopik kent een relatief grote groep kwetsbare mensen. Er zijn ook veel huishoudens met meervoudige problemen. Met name hun jeugd – de toekomst - vormt een

	<p>belangrijke aandachtsgroep. Wie past op hen? Wie trekt het zich aan? De Nachtwacht op de zaterdagavond is een goed initiatief. Hiermee kunnen problemen voorkomen worden. Overigens zijn dit voor een belangrijk deel jongeren uit andere gemeenten die in Lopik uitgaan. Ook ouderen behoeven aandacht.</p> <p>Eenzaamheid en armoede zijn belangrijke problemen.</p> <p>Ook in Lopik eist de economische malaise zijn tol. Een aantal mensen is zijn baan verloren. In een dorp of kleine kern komt dit keihard aan.</p> <p>Op dit moment woedt er een golf van inbraken door Lopik. Dit kleurt mogelijk ook de antwoorden.</p> <p>Geconstateerd wordt dat er enkele hulpverleners/professionals zijn die zich verbinden aan Lopik. Deze mensen zijn zeer waardevol voor het welzijn van vele Lopikers.</p>		<p>Sociale klimaat in Lopik vergt aandacht. Hierover spreekt men zorg uit. Lopik kent een relatief grote groep kwetsbare mensen. Met name hun jeugd – de toekomst - vormt een belangrijke aandachtsgroep. Wie past op hen? Wie trekt het zich aan?</p> <p>Mooi voorbeeld is een badmeester die iedereen kent, aanspreekt. Zulke mensen moet je koesteren. Eigen verantwoordelijkheid is in deze van belang. Dit kan wel een oppepper hebben.</p>
Inwoners	<p>Leefbaarheid is erg belangrijk. Toch voelen de meeste mensen voor een evenwicht tussen de drie genoemde zaken.</p>	Raad	<p>Wisselend beeld: dit hangt met elkaar samen, het is de kunst balans te zoeken. Als het economisch niet goed gaat, vertaalt zich dat in sociaal negatieve ontwikkelingen (werkloosheid, vandalisme, hangjeugd e.d.). Daarom juist die stap daarvoor aanpakken en sterk inzetten op ruimtelijk-economische ontwikkeling. Focus nodig op een goed werk- en woonklimaat.</p> <p>Sociaal vraagt andere aandacht. Welke grote sociale opgaven liggen er? WMO, ouderen, bezuinigingen. Helemaal in 2030. Vergrijzing vraagt werkgelegenheid: door te zorgen dat de werkende klasse en de jeugd voldoende te doen heeft, maakt ook de ouderen tevreden en verzorgd.</p>

	<p>Wat heeft de jeugd nodig? Werk, een veilige omgeving, uitgaan, onderwijs, kansen en uitdagingen, woningen, voorzieningen. Hoe houd je de jeugd hier als je niet mag bouwen? Dat is lastig. Woningsplitsing biedt kansen (hoewel de Lopiker gesteld is op zijn vrijheid/privacy), maak woningen betaalbaar voor alleenstaanden, en verbeter de doorstroming. Nu lijkt veel jeugd te wachten op vrijkomende woningen van ouderen.</p>
--	--

Stelling 7: Het is onvermijdelijk dat in de kernen op termijn bepaalde voorzieningen/verenigingen zullen verdwijnen. Kernen moeten meer samen delen.

Ambtelijk	<p>Ja, onvermijdelijk, er is samenwerking nodig. We moeten meegroeien met de samenleving, dit betekent een verschuiving in voorzieningen (vergrijzing leidt tot minder crèches/meer ouderenvoorzieningen). Mensen accepteren dit. Althans men moet dit accepteren. Zie de kansen: je kunt meer kwaliteit krijgen (niet meer, maar wel beter)! Meer verantwoordelijkheid bij de mensen zelf neerleggen! Laat hen deze oplossingen zelf zoeken.</p> <p>Voorzieningen centreren/samenvoegen is extra lastig vanwege de sterke sociale cohesie binnen dorpen (samenwerking tussen dorpen ligt gevoelig).</p>
Maatschappelijke instanties	<p>Ja, dit is onvermijdelijk. Verenigingen zijn hier vaak sterk gebonden aan een kern. Samengaan van verenigingen is niet eenvoudig. Cultuur, historie en religie spelen een rol. Als er minder verenigingen moeten komen, dan organiseert men dit liever zelf dan dat de gemeente dit regelt.</p> <p>De gedachte van een eigen potje met middelen waarmee men binnen</p>

	voorwaarden eigen keuzen voor de verenigingen kan maken spreekt velen aan.
Inwoners	Ja, dit is onvermijdelijk. Voorzieningen en verenigingen zijn twee andere dingen. Vereniging is typisch iets van mensen zelf. Deze gaan en komen, afhankelijk van de behoefte van mensen/kernen. Dit regelt zichzelf. Met als kanttekening dat sommige verenigingen een voorziening nodig hebben (bijv. voetbal een sportveld). Voor centrale voorzieningen (zoals een bibliotheek) wordt het samengaan / opschalen als onvermijdelijk onderkent. Identiteit per kern speelt mee. Het samengaan van bijv. voetbalclubs lijkt in de nabije toekomst nog niet te gaan gebeuren.
Raad	Eens, dit is onvermijdelijk. Met de nuancering dat minder mensen niet hoeft te betekenen minder verenigingsleven, of minder leefbaarheid. Er ontstaan ook nieuwe verenigingen. Conclusie is, het wordt anders. Mensen worden mobieler, voorzieningen op afstand hoeven geen probleem te zijn. Ook leer je andere mensen in andere kernen kennen. Tweede nuancering, het ligt aan de mensen zelf of voorzieningen blijven of weggaan, zij moeten zelf zorgen voor

	voldoende draagvlak. Dit is dus deels zelfregulerend (verenigingen wisselen, voorzieningen ook). In de sport is een centralisatie zichtbaar, ook met omliggende gemeenten (multifunctionele accommodaties, sporthallen, velden).
--	---

Stelling 8: Lopik moet meer profiteren van de recreanten en toeristen in de regio. Zij moeten worden verleid om hier te overnachten, te eten, uit te gaan.

Ambtelijk	<p>Ja. Gemeente moet faciliteren en meedenken, en de toeristenbelasting uitgeven in de gemeente. Meer samenwerking tussen de aanbieders van recreatie stimuleren.</p> <p>Focus op dagrecreatie? Huis ten Vliet is goed voorbeeld. Op welke doelgroep moet Lopik zich richten: kansrijk lijkt veertig-plus en gezinnen.</p> <p>Kun je hier een roeiboot, kano, fiets huren? Hier liggen kansen! Denk ook aan een maïsdoolhof, pitch en put, bezoekerscentrum, uitkijkposten e.d.</p>
Maatschappelijke instanties	<p>Ja. Er kan nog veel meer gebeuren op dit vlak, moet beter uitgenut, gepromoot. Lopik is “koud”, want er is weinig horeca en we missen terrassen. Arrangementen zouden hier meer moeten worden aangeboden. Bewoners moeten ook wel open staan voor de recreanten. De vorige wethouder heeft nevenactiviteiten in het buitengebied bevorderd.</p> <p>Toeristen op zondag ligt gevoelig, maar toeristen willen dan toch ook recreëren. Pleinen liggen bij kerken en zijn daarom lastig/niet als horecaterras te gebruiken.</p>

	Of overdrijven we dit ? (zo vraagt men zich af).
Inwoners	<p>Ja. Er kan nog veel meer gebeuren op dit vlak, moet beter uitgenut, gepromoot. En betrek ondernemers/horeca bij dergelijke plannen: samenwerking (voorbeeld afstemming rondom nieuwe recreatieroutes).</p> <p>Wat zou er zoal kunnen? Bed & breakfast, fietspaden, bankjes, routes. De huidige uitgezette routes zijn erg lang.</p> <p>Sterkere rol vvv.lopik.nl nodig, ook de gemeentelijke communicatiedienst kan hierin ondersteunend zijn.</p> <p>Toeristen op zondag ligt gevoelig, maar toeristen willen dan toch ook recreëren.</p>
Raad	<p>Ja, we moeten meer mensen hier naar toe halen. En anders komen ze toch wel (Leidse Rijn). Maar we moeten ze verleiden met aansprekende dingen (bijv. ijsboerderij), zoeken naar niches. Ander voorbeeld: het Wapen van Benschop moet weer in volle glorie tot leven komen, zodat men ergens leuk kan eten en drinken.</p> <p>Lopik heeft iets in handen: wat hier gewoon is (vogels, kippen, weidevogels, boerenleven e.d.), is voor vele mensen niet gewoon (kinderen tekenen diepvrieskip). We moeten meer inzetten op dagjesmensen dan op langduriger</p>

	<p>verblijfsrecreatie. Maar hou het wel kleinschalig en maak het niet te gek (deze eigenschap siert de Lopiker). Als je ondernemersgeest hebt, speel je hier op in.</p>
--	---

Stelling 9: Ik ben bereid om meer lokale belasting te betalen om de kwaliteit van kernen (inrichting openbare ruimte, publieke gebouwen) te vergroten.

<p>Ambtelijk</p>	<p>Niet echt. Dit in relatie zien met het nemen van meer eigen verantwoordelijkheid door burgers/ondernemers/instanties. Belasting is afstandelijk: iets samen neerzetten maakt verantwoordelijk (bijv. vandalisme op bloembakken).</p> <p>Als je meer imago wilt, moet er meer geïnvesteerd om de aantrekkelijkheid te vergroten. Bijv. investeren in Lopik centrum (kwaliteit openbare ruimte van pleintje e.d.). Hier moet de gemeente geld bijleggen, wellicht willen burgers daaraan bijdragen. Het gros van de bevolking zal hier naar verwachting geen geld voor over hebben. En dit is ook afhankelijk of het voor je eigen dorp is, of voor een ander dorp (meestal Lopik, vindt men).</p> <p>Denk ook aan sponsoring: bijv. bloembakken rotondes in ruil voor beetje reclame.</p> <p>Benutten van publiek-private samenwerking kan in Lopik veel meer. Voor bedrijven is dit ook interessant: maatschappelijk verantwoord ondernemen.</p>
------------------	---

Maatschappelijke instanties	Verrassend veel mensen zijn hiertoe bereid. Voor meer blauw op straat en voor meer aankleding van de openbare ruimte. Bloembakken, zoals in Franse dorpen, terrassen en straatmeubilair mag best iets kosten. De relatie met beheer wordt ook gelegd. Ervaringen met vernielde plantenbakken zijn er. Anderen weten precies waar dergelijke aankleding niet moet komen i.v.m. vandalisme.
Inwoners	<p>Nee, recente ontwikkelingen (Wieleroord) laten zien dat de gemeente dit niet kan, hier is veel geld verspild en daarvoor wil men niet extra belasting gaan betalen. Dit vertrouwen moet eerst worden hersteld.</p> <p>Vraag: hoe liggen de percentages belasting versus andere gemeenten? En hoe zit het met gemeentelijke capaciteit om plannen te maken, te coördineren en uit te voeren?</p> <p>Leg je ambities niet te hoog, en doe dat wat je doet goed. Niet te veel fratsen. Gooi niet je oude schoenen weg, voordat je nieuwe hebt.</p>
Raad	Dat zou kunnen, maar om het succesvol te laten zijn moet het één-op-één doorvertaalbaar zijn naar de praktijk (bijv. in bankjes met logo), zodat mensen zien wat er met hun extra bijdrage is gebeurd.

	Ook moet dit in samenspraak met die kernen gedaan worden, en laat het mensen zelf doen.
--	---

Bijlage 2

Rapport Woningbehoefte gemeente Lopik 2010 - 2015

Bijlage 3

Uit: Quicksan “Krimp & Groei in de provincie Utrecht”, VNG afdeling Utrecht